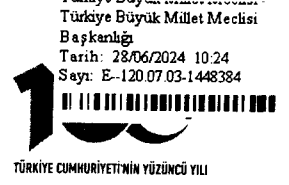

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/10033
GK 114

ACELE

Sayı : E-72079556-610-11901377

Konu : Soru Önergeleri (7/10033)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 08.03.2024 tarihli ve 1394250 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Kars Milletvekili Sayın Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/10033 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/10033 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 00E0CC43-2343-4007-A5D6-00CFEF845F7C

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No:(312) 705 73 30

**Kars Milletvekili Sayın Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT'e Ait 7/10033 Esas Numaralı Yazılı
Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımız tarafından çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlıklı gelişimini temin etmek amacıyla; çocuklarımızın üstün yararı ilkesi doğrultusunda risklere karşı güçlü ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkemizdeki evlilik yaşına ilişkin hükümler 4721 sayılı Medeni Kanunun 124 üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Çocuk yaşta, zorla ve erken evliliklerin önlenmesine yönelik koruyucu ve önleyici çalışmalar olarak; Türkiye'de Çocuk Haklarının Desteklenmesi için Teknik Yardım Projesi (IPA II) kapsamında kabul edilmiş olan ve ana yararlanıcısı olduğumuz Türkiye'de Çocuk Haklarının Desteklenmesi Teknik Yardım Projesi 19.11.2021 tarihinde uygulanmaya başlanmıştır. Proje kapsamında çocuk bakım ve koruma hizmetlerinin geliştirilmesi, çocuk işçiliğinin önlenmesi, erken yaşta evliliklerin önlenmesi ve korunmasız durumdaki çocukların saptanması, yönlendirilmesi, rehabilitasyonu ve bakımına yönelik hizmetlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bakanlığımıza ait 7/24 hizmet veren ALO 183 Sosyal Destek Hattı bulunmaktadır. Aile, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, şehit yakınları ile gaziler ve gazi yakınlarına yönelik gelen çağrılara rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunan ALO 183 hattı ile hattın 0501 183 0 183 iletişim numarası ile oluşturulan Whatsapp uygulaması üzerinden veya mesaj alıcı kısmına 183 yazarak kısa mesaj yolu ile iletişim kurulabilmektedir.

Bakanlığımızca Türkiye İstatistik Kurumu ile Adalet Bakanlığı Adli İstatistiklerden faydalanmaktadır. Bakanlığımızca korunma ve bakım altında bulunan çocuklar ile ilgili istatistikler dışında bu alanda tutulan bir istatistik bulunmamaktadır.

Bakanlığımıza bağlı olarak hizmet veren çocuk bakım kuruluşları, bakım altında bulunan çocuk sayıları, çocuğa yönelik diğer hizmetler ve yararlanan çocuk sayılarını içeren kurumsal istatistiklerimiz Bakanlığımız internet sayfasında <https://www.aile.gov.tr/sghd/arge-raporlar/> linkinde yayımlanan Türkiye Geneli Bilgilendirme Kitapçığında yer almaktadır.

Öte yandan Bakanlığımız, 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 20/2 maddesinde yer verilen; "Bakanlık, gerekli görmesi halinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idari, cezai, hukuki her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir." hükmüne istinaden davalara müdahil olmakta ve bu kanun hükmü uyarınca mağdur olanların yanında hukuki süreçleri takip etmektedir.

Ayrıca 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve 6284 sayılı Kanun kapsamında mağdurlara yönelik derhal koruyucu ve önleyici tedbirler alınmakta, mağdurlar hakkında sosyal inceleme yapılarak gerekli destek sağlanması için ilgili birimlere bilgi verilmektedir.

Erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele konusunda Bakanlığımız tarafından yapılan çalışmalar şu şekildedir:

- Erken yaşta ve zorla evlilik oranlarının yüksek olduğu illere yönelik İl Eylem Planları kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.

- Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planları özellikle erken evlilik sayılarının görece yüksek olduğu 23 il ile depremden sonra erken evliliklerin artma riskine karşı hazırlatılan 5 il (Adana, Adıyaman, Elazığ,

Osmaniye ve Malatya) olmak üzere toplam 28 ilde yürürlüktedir. Yine depremin ardından 81 İl Müdürlüğümüzde depremzede vatandaşlara yönelik erken yaşta ve zorla evlilikler kapsamında farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

- İl Eylem Planlarında bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları, erken yaşta evliliklerin araştırılması, görsel yazılı materyal hazırlanması, kız çocuklarının rol model kadınlarla buluşmalarının gerçekleştirilmesine yönelik hedef ve faaliyetlere yer verilmiştir.
- İl Eylem Planlarının “Toplumsal Farkındalık” hedefine yönelik çalışmaları kapsamında, hem din görevlilerine verilen eğitimler hem de din görevlileri tarafından vatandaşlara yönelik düzenlenen faaliyetler yer almaktadır. Bu çalışmalar kapsamında, İl Müftülüklerinde görev yapan vaiz ve vaizelere, Kuran Kursu öğreticilerine ve kursiyerlere yönelik “erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele” eğitimleri verilmektedir. Diğer taraftan il ve ilçe müftülüklerine bağlı camilerde “erken yaşta ve zorla evlilikler, cezai tedbirler, olumlu babalık tutumları, İslamiyet’te çocuğun değeri” gibi konularda vaazlar verilmektedir.
- Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının desteklenmesi ve meslek elemanlarının toplumla çalışma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla 23-26 Mayıs 2022 tarihleri arasında Van’da ve 6-9 Haziran 2022 tarihleri arasında Mardin’de erken yaşta ve zorla evliliklerin en yüksek olduğu 21 ilde 130 personelin katılımıyla “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının Desteklenmesi Eğitim Programı” düzenlenmiştir.
- UN Women iş birliğinde de 4-5-6 Eylül 2023 tarihlerinde Ankara Kızılcahamam’da deprem illeri de dâhil olmak üzere İl Eylem Planı olan illerin İl Müdürlüklerinde görev yapan toplamda 100 yönetici ve meslek elemanına yönelik “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının Desteklenmesi Çalıştayı” gerçekleştirilmiştir.

• Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) arasında dezavantajlı çocukların korunması, gelişim ve katılım haklarından yararlanabilmelerinin güçlendirilmesi amacıyla 2018 yılından itibaren ortak çalışma planları imzalanmakta olup Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün görev alanına ilişkin olarak erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesine yönelik faaliyetlere yer verilmiştir.

• Ortak Çalışma Planları kapsamında, Bakanlığımızın hem merkez hem de taşra birimlerinde konuya ilişkin düzenli eğitimler gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, Bakanlığımız, Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü personeline kadına yönelik şiddetle mücadele ve erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele eğitimleri yaklaşık 1.350 kamu görevlisine verilmiştir.

• Bakanlığımız tarafından taşra teşkilatında görev yapan ve eğitici eğitimi alan personelin uygulayacağı yaygınlaştırma eğitimleri kapsamında kullanılacak eğitim materyalleri hazırlanmıştır.

• UNICEF ile Bakanlığımız arasında imzalanan ortak çalışma planı kapsamında, erken yaşta ve zorla evlilik olgusunun çeşitli boyutlarda yaşandığı ülkelerde uygulanan iyi uygulama örneklerinin incelenmesi ve bu örneklerin Bakanlığımız politikalarına temel teşkil etmek amacıyla raporlanmasına yönelik bir proje yürütülmüştür.

• Bakanlığımızın nihai yararlanıcısı olduğu IPA-II kapsamında yürütölen “Türkiye’de Çocuk Haklarının Desteklenmesi İçin Teknik Yardım Projesi”, Kasım 2021 tarihinde başlatılmıştır. Kasım 2024 tarihinde kadar sürdürölecek Proje kapsamında “erken yaşta evliliklerin önlenmesi” Proje amaçlarından biri olarak sayılmıştır. Bu çerçevede ilgili Proje kapsamında erken yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik farkındalık çalışmaları yürütölecek, farklı hedef gruplarına yönelik bilgilendirici materyaller ve kamuoyuna yönelik kamu spotları hazırlanmaktadır.

Diğer taraftan, evlilik yaşı ile ilgili veriler, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi’nden (MERNİS) elde edilmekte, ilgili istatistikler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından belirli dönemlerde yayımlanmaktadır.

Ayrıca, şiddet eylemlerinin soruşturulması ve kovuşturulması süreçleri ile 6284 ve 5395 sayılı Kanunlar kapsamında tedbire hükmedilmesi süreçleri yargı mercilerince yürütölmektedir. Şiddet vakaları, dava süreçleri ve sonuçları, illere göre dağılımı konusundaki güncel veriler Adalet Bakanlığı UYAP sistemi, İçişleri Bakanlığı POL-NET ve Jandarma Genel Komutanlığının veri sistemi üzerinde toplanmaktadır.

Bakanlığımıza bildirilen istismar mağduru çocuklarla ilgili ihbarlarda ivedilikle harekete geçilerek çocuklar ve aileleri hakkında gerekli sosyal inceleme yapılmakta ve uygulanan sosyal hizmet modellerinden yararlandırılmaktadır. Çocukları istismar eden kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulmakta ve Bakanlığımızca davalara müdahil olunmaktadır.

Mağduriyeti sebebiyle bakım tedbiri kararı verilen çocuklardan psikososyal desteğe ihtiyaç duyduğu değerlendirilen çocuklara yönelik psikososyal destek hizmeti veren ihtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Siteleri oluşturulmuştur.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.